

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJOS
VIEŠOJO VALDYMO GRUPĖ**

PAŽYMA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS
RESPUBLIKOS ĮSTATYMO „DĖL UŽSIENIEČIŲ TEISINĖS PADĖTIES“ NR. IX-2206
45 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-850” PROJEKTO
(TAP-21-1870; TAIS NR. 21-32990(2))**

2021-12-27 Nr. NV-3387

Vilnius

Projekto rengėja. Vidaus reikalų ministerija.

Projekto tikslas. Pateikti Vyriausybės išvadą nepritarti Seimo nario Andriaus Bagdono teikiamam Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ Nr. IX-2206 45 straipsnio pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIVP-850 (toliau – Įstatymo projektas).

Dabartinė situacija. Įstatymo „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ 45 straipsnio 1 dalies 1 punkte nustatytos sąlygos leidimui laikinai gyventi išduoti užsieniečiui, kuris užsiima ir ketina toliau užsiimti teisėta veikla (verslu) Lietuvos Respublikoje.

Šiuo metu užsieniečiams, kurie kreipiasi dėl leidimo laikinai gyventi išdavimo šiuo pagrindu, taikomas reikalavimas, kad visiems įmonės, kurios dalyvis yra užsienietis, darbuotojams mokamas darbo užmokestis bendrai sudarytų bent du Lietuvos statistikos departamento paskutinio paskelbto ketvirčio šalies ūkio (įtraukiant ir individualių įmonių darbo užmokesčio duomenis) darbuotojų vidutinio mėnesinio bruto darbo užmokesčio (toliau – Lietuvos statistikos departamento paskutinio paskelbto ketvirčio šalies ūkio BDU) dydžius (šiuo metu tai sudaro 3 108,80 euro). Tai reiškia, kad jeigu įmonėje dirba 2 darbuotojai ir darytume prielaidą, kad abu uždirba po lygiai, tada kiekvieno darbuotojo darbo užmokestis, atskaičius mokesčius, turėtų būti apie 987 eurus), jeigu įmonėje dirba 3 ar daugiau darbuotojų, jų bruto darbo užmokesčio suma taip pat turėtų sudaryti 3 108,80 euro, o jiems mokamas darbo užmokestis galėtų būti atitinkamai mažesnis.

Įstatymo projektu siūloma perpus sumažinti šį reikalavimą ir nustatyti, kad visiems įmonėje dirbantiems darbuotojams bendrai mokamas darbo užmokestis sudarytų ne mažiau kaip vieną Lietuvos statistikos departamento paskutinio paskelbto ketvirčio šalies ūkio BDU dydį (šiuo metu tai būtų 1 554,40 euro).

Projekto esmė. Siūloma nepritarti Įstatymo projektui dėl šių priežasčių:

- Reikalavimo dėl mokamo darbo užmokesčio ribos sumažinimas reikštų didesnę galimybę piktnaudžiauti Lietuvos imigracijos sistema.

Įstatymo 45 straipsnio 1 dalies 1 punkte reikalavimas dėl įmonės darbuotojams bendrai mokamo darbo užmokesčio dydžio nustatytas 2016 m., siekiant užkirsti kelią fiktyvioms įmonėms steigti, kai užsieniečiai susimoka už įmonės Lietuvos Respublikoje įsteigimą, siekdami ne vykdyti teisėtą veiklą Lietuvos Respublikoje, o tik gauti leidimą laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje ir naudotis laisvo asmenų judėjimo Šengeno erdvėje galimybėmis.

Leidimų laikinai gyventi išdavimo teisėtos veiklos (verslo) pagrindu sąlygų sugriežtinimas sumažino fiktyviai steigiamų įmonių skaičių ir yra efektyvi kovos su piktnaudžiavimu Lietuvos imigracijos sistema priemonė (šiuo pagrindu 2016 m. buvo išduoti leidimai laikinai gyventi 2 195 užsieniečiams, 2017 m. – 679, 2018 m. – 461, 2019 m. – 271, 2020 m. – 237, iki 2021 m. lapkričio 23 d. – 202; sprendimų neišduoti leidimo laikinai gyventi, nustačius, kad įmonė, kurios dalyvis ir vadovas yra užsienietis, yra fiktyvi, 2016 m. buvo priimta 139, 2017 m. – 247, 2018 m. – 301, 2019 m. – 47, 2020 m. – 9, iki 2021 m. lapkričio 23 d. – 5).

- Lietuvos migracijos politikos tikslas yra pritraukti užsieniečius, kuriančius aukštą pridėtinę vertę, o ne užsieniečius, turinčius tikslą kuo pigiau atvykti į Šengeno erdvę, todėl Įstatyme nustatyti atitinkami reikalavimai užsieniečiams, norintiems gauti leidimus laikinai gyventi, ir jie atitinka Lietuvos migracijos politikos gairėse, patvirtintose Vyriausybės 2014 m. sausio 22 d. nutarimu Nr. 79, įtvirtintą kovos su nelegalia migracija politikos kryptį „mažinti piktnaudžiavimo teisėtai migracijos būdais galimybes (piktnaudžiavimo šeimos susijungimo, prieglobsčio suteikimo teise, leidimų gyventi Lietuvos Respublikoje išdavimo pagrindais ir kt.)“.

Derinimas. Nutarimo projektas suderintas su Ekonomikos ir inovacijų ministerija, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Teisingumo ministerija ir Valstybės saugumo departamentu.

Darbo tvarka suderinta, kad Ekonomikos ir inovacijų ministerijos pasiūlymas numatyti palankesnes leidimo laikinai gyventi išdavimo sąlygas užsieniečiams, atsižvelgiant į smulkių įmonių apribotas galimybes veikti karantino ar ekstremaliosios situacijos metu, bus sistemiškai įvertintas, rengiant įstatymo „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ ir kitų susijusių įstatymų pakeitimo įstatymų projektus, numatytus įgyvendinant Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano 5.3.6 priemonę.

Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupė 2021 m. gruodžio 20 d. išvadoje Nr. NV-3323 pateikė pasiūlymus dėl Nutarimo projekto tikslinimo.

Atitiktis Vyriausybės programai. Nuostatų, didinančių rizikas piktnaudžiauti imigracijos sistema, siekiant ne vykdyti realią veiklą, o gauti leidimu laikinai gyventi pasinaudoti kaip patekimo į Šengeno erdvę priemone, įtvirtinimas Įstatyme neatitiktų Vyriausybės programos 133.2 papunkčio nuostatų dėl migracijos sistemos, patrauklios aukštos kvalifikacijos specialistams atvykti ir integruotis, kūrimo.

Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plane numatyta 5.3.6 priemonė rengti įstatymo „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ ir kitų susijusių įstatymų pakeitimo įstatymų projektus, siekiant pritraukti į Lietuvą aukštos profesinės kvalifikacijos specialistus bei sukurti jiems patrauklią imigracijos sistemą (2022 m. IV ketv.).

Dalykinio vertinimo išvada.

1. Siūlome redakciniu požiūriu patikslinti 1 punkto antrąją pastraipą, ją papildant ir pabrėžiant Įstatymo 2 straipsnio 6 dalyje apibrėžtoje fiktyvios įmonės sąvokoje nurodytą aspektą, kad steigdami ar įsigydami tokias įmones užsieniečiai nesiekia vykdyti realios jos steigimo dokumentuose nurodytos veiklos, ir šio punkto nuostatą dėstyti taip: „<...> reikalavimas dėl įmonės darbuotojams bendrai mokamo darbo užmokesčio **dydžio** nustatytas 2016 m., siekiant užkirsti kelią fiktyvioms įmonėms steigti, kai užsieniečiai susimoka už įmonės įsteigimą, **siekdami ne vykdyti teisėtą veiklą Lietuvos Respublikoje**, o gauti leidimą laikinai gyventi ir naudotis laisvo asmenų judėjimo Šengeno erdvėje galimybėmis.“
2. Siūlome tikslinti projektą, atsižvelgiant į Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės išvadą.
3. Siūlome projektą svarstyti tarpinstituciniame pasitarime.

Viešojo valdymo grupės patarėja

Asta Klapatauskienė